

Beroepsvitaliteit in de zorg: een innovatieve regionale aanpak

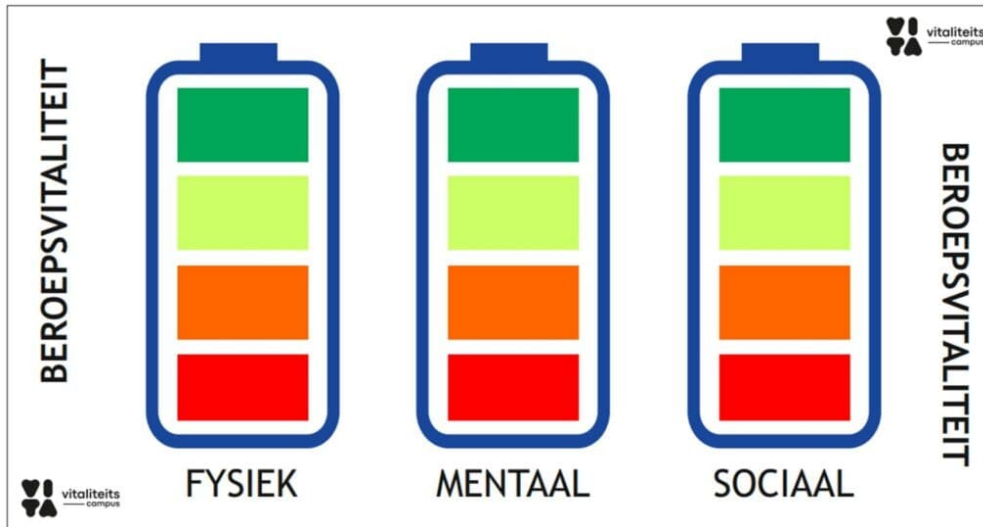
De zorgsector staat onder grote druk: nu al werkt één op de zes Nederlanders in de zorg, maar door de dubbele vergrijzing moet dat in 2040 zelfs één op de vier zijn. Vooral onder mbo-opgeleide zorgprofessionals worden de tekorten steeds nijpender, wat leidt tot hoge werkdruk, meer gezondheidsklachten en een verhoogde uitval. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, is het essentieel om niet alleen te kijken naar curatieve oplossingen, maar juist structureel en preventief te investeren in de vitaliteit van zorgmedewerkers. In Groningen loopt daarom een innovatief initiatief waarin onderwijs- en zorginstellingen samenwerken om beroepsvitaliteit vanaf de opleiding tot en met de werkvloer centraal te stellen. Door samen te werken aan een gedeelde aanpak en het gesprek over vitaliteit normaal te maken, wordt gewerkt aan duurzame inzetbaarheid en het behoud van zorgprofessionals.

Structureel werken aan beroepsvitaliteit

Om de uitdagingen het hoofd te bieden, zijn ouderenorganisatie De Hoven en het Alfa-college eerder dit jaar het initiatief gestart om beroepsvitaliteit systematisch en preventief te verankeren in zowel het onderwijs als de praktijk. Waar andere initiatieven vaak curatief of projectmatig zijn, kiest deze aanpak voor structurele borging vanuit amplitie (het versterken van wat goed gaat) en preventie. De Hoven en het Alfa-college werken samen met diverse zorg- en onderwijsinstellingen in het [Lerend netwerk beroepsvitaliteit Zorg Groningen](#). Vanuit de [Vitaliteitscampus](#) wordt hierin geïnvesteerd door middel van een Lerend netwerk.

Onderzoek

Het lerend netwerk is onderdeel aan het [Practoraat Vitaliteit](#) van het Alfa-college waarin lokaal en landelijk wordt samengewerkt door middel van praktijkgericht onderzoek. Om tot een aanpak te komen is met elkaar verkend wat beroepsvitaliteit in de zorg is; wat zijn de fysiek, mentaal en sociaal zware kanten van het werken in de ouderenzorg. Hiervoor zijn literatuur en de kennis binnen de zorginstellingen gebruikt. Ook is onderzoek gedaan dat is gefinancierd vanuit [Gezond Groningen](#) mét startende zorgprofessionals. Daarnaast zijn student-onderzoekers aan het lerende netwerkwerk verbonden. O.a. van de master Gezonde Samenleving van de Hanze en de HBO-V opleiding van NHL Stenden. Er worden (gezamenlijke) pilots uitgevoerd zoals bijvoorbeeld een regionale BPV- opdracht gericht op beroepsvitaliteit in samenwerking met [Netwerk ZON](#).

Aanpak

Het gesprek over beroepsvitaliteit is vervolgens centraal gesteld in de begeleiding van toekomstige en startende zorgmedewerkers. Er zijn verschillende tools ontwikkeld, zoals een beroepsvitaliteitsmat, stageopdrachten en een toolkit voor praktijkopleiders (samen met JOGG: [Fit for the Job](#)). Deze worden op diverse plekken ingezet en in co-creatie onderzocht: wat hebben begeleiders en starters nodig om het gesprek over beroepsvitaliteit goed te voeren?

De eerste stap was het onderzoeken van de signalen van startende zorgprofessionals: wat ervaren zij als belangrijke aandachtspunten in arbeidsomstandigheden en begeleiding? Creatieve sessies met starters en meelopen op de werkvloer gaven inzicht in hun behoeften. Het doel is om al tijdens de opleiding én de onboarding een stevige basis te leggen voor beroepsvitaliteit, door gezamenlijk dezelfde taal te spreken en te leren via gezamenlijke opdrachten, leermiddelen en pilots.

Regionaal impact creëren

Het initiatief begon klein, met één mbo-onderwijsinstelling (Alfa-college) en vier zorginstellingen die allemaal het belang van beroepsvitaliteit erkenden. Al snel werd duidelijk dat echte verandering alleen mogelijk is door op grotere schaal samen te werken en regionaal impact te creëren. Het Alfa-college nam het voortouw door beroepsvitaliteit als speerpunt in alle opleidingen voor alle branches op te nemen. In het schooljaar 2025-2026 wordt dit programma afgerond. De zorgsector kreeg extra aandacht vanwege de hoge urgentie.

Het netwerk beroepsvitaliteit is inmiddels uitgebreid naar: 3 mbo onderwijsinstellingen (Noorderpoort, Menso Alting en Alfa-college), hbo (Hanze) en wo (RUG), en de volgende zorginstellingen en ondersteunende organisatie: De Hoven, ZINN, 's Heerenloo, Martiniziekenhuis, UMCG, Zonnehuisgroep Noord, ESPRIA, Treant, Zorgplein Noord en Zorgadvies Groningen. Daarnaast is er een subgroep voor maatschappelijke zorg waar ook het DC Terra aan deelneemt. Zo ontstond een breed Lerend netwerk beroepsvitaliteit Zorg Groningen, waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan het verminderen van uitval en uitstroom van zorgprofessionals.

Impact op de werkuloer

Voor het eerst wordt beroepsvitaliteit systematisch en preventief verankerd in onderwijs en praktijk. Het initiatief onderscheidt zich door de structurele, regionale samenwerking en de koppeling van onderzoek en praktijk. De Hoven werkt samen met het Alfa-college, de Hogeschool Rotterdam en andere partners aan een [Professioneel Doctoraat \(PD\)](#) gericht op praktijkgerichte veranderingen en kennisdeling. Het doel is dat praten over beroepsvitaliteit normaal wordt en een belangrijk onderwerp is in de begeleiding, vanaf de opleiding tot en met de gehele loopbaan. Programmaleider Patty Veen is als PD kandidaat bij ouderenzorg organisatie De Hoven aan de slag met praktijkgerichte veranderingen en het delen van kennis hierover. De cultuur en begeleiding zijn cruciaal: er moet oog zijn voor individuele verschillen, organisatiecultuur en verschillende generaties. Hoewel uitval en uitstroom niet direct in harde cijfers zijn uit te drukken, wordt een positief effect verwacht op duurzame inzetbaarheid, werkplezier en behoud van zorgprofessionals.

Beroepsvitaliteit onder de aandacht

Beroepsvitaliteit is een gespreksonderwerp geworden in onderwijs en zorgorganisaties. Studenten, begeleiders en medewerkers praten samen over knelpunten en signaleren deze vroegtijdig. In de herziening van het mbo kwalificatiedossier verpleging en verzorging (vastgesteld op 1 oktober 2025) wordt beroepsvitaliteit opgenomen, wat landelijke impact heeft.

“Er was veel te weinig aandacht voor beroepsvitaliteit in mijn opleiding toen ik net begon, ik ben blij dat er nu meer aandacht is voor o.a. de zware mentale kanten in het zorgwerk.”

- Medewerker De Hoven -

Verwachte resultaten

De komende tijd werken De Hoven en het Alfa-college aan de volgende doelen:

Tips om aan de slag te gaan

Als je een verandertraject start, is het belangrijk om te erkennen dat verandering iets is wat je samen moet doen. Zorg dat je regionaal samenwerkt en dezelfde taal spreekt. Betrek het onderwijs in een vroeg stadium, want daar start het. Betrek de juiste personen vanaf het begin om verantwoordelijkheid te borgen. Hou vol, ook als de aandacht tijdelijk verslapt door externe omstandigheden. Ga niet te snel in het proces; draagvlak creëren kost tijd.

Neem je die tijd niet, dan word je later ingehaald.

Meer weten?

Wil je meer weten of heb je vragen over dit Koploperinitiatief? Neem contact op met Patty Veen

Patty Veen

Programmaleider Beroepsvitaliteit en PD-kandidaat

06 - 51 30 14 05

p.veen@dehoven.nl